

Beroepsgeheim en politie/justitie

Samenvatting van de
KNMG Handreiking

Dit is een samenvatting van de KNMG Handreiking Beroepsgeheim en politie/justitie. De nummering verwijst naar de paragrafen in deze handreiking.

I Algemeen

1 BEROEPSGEHEIM

Ook in contact met politie/justitie geldt het medisch beroepsgeheim. Waarheidsvinding is geen reden om dit te doorbreken. U mag het beroepsgeheim alleen doorbreken:

- ▶ met (veronderstelde) toestemming van de patiënt¹ of
- ▶ als de wet u verplicht tot spreken of
- ▶ in een conflict van plichten.

Conflict van plichten: u vindt dat ernstige schade aan de patiënt of aan anderen (mogelijk) kan worden voorkomen door informatie vrij te geven.

Advies: noteer in het patiëntendossier uw redenen voor het doorbreken van het beroepsgeheim.

2 VERSCHONINGSRECHT

U heeft het recht om vragen van de rechter(-commissaris) of politie niet te beantwoorden, als dat uw beroepsgeheim zou schenden. U moet zelf de belangen hiervoor afwegen. In 'zeer uitzonderlijke omstandigheden' kan het belang dat de waar-

heid aan het licht komt, zwaarder wegen dan het verschoningsrecht.

3 AFGELEID BEROEPSGEHEIM

Personen zonder 'eigen' beroepsgeheim, die betrokken zijn bij de hulpverlening en beroepshalve toegang hebben tot patiënteninformatie, hebben een afgeleid beroepsgeheim.

4 BEROEPSGEHEIM NA OVERLIJDEN

U mag alleen informatie over een overledene verstrekken:

- ▶ op basis van veronderstelde toestemming of
- ▶ als u meent dat een ander zwaarwegend belang (dan het beroepsgeheim) geschaad wordt bij geheimhouding of
- ▶ als de wet dit verplicht of
- ▶ als sprake is van zeer uitzonderlijke omstandigheden.

¹ Met patiënt wordt bedoeld 'patiënt of – als hij wilsonbekwaam is – diens vertegenwoordiger'.

II Bijzondere situaties

5 PATIËNT PLEEGT STRAFBAAR FEIT BINNEN DE HULPVERLENING

U mag aangifte doen bij de politie van strafbare feiten, die een patiënt jegens u, uw medewerkers, of uw praktijk pleegt. U geeft hierbij de naam- en eventueel adresgegevens van de dader, maar geen medische gegevens. U geeft bij voorkeur uw werkadres op.

Wordt u bedreigd vanwege het doen van aangifte? Licht dan de politie in van uw woonplaats of van het bureau van aangifte.

Terughoudendheid is gepast als het strafbaar gedrag een symptoom is van de ziekte, waarvoor u de patiënt behandelt.

6 PATIËNT PLEEGDE STRAFBAAR FEIT BUITEN DE HULPVERLENING

Komt u tijdens onderzoek of behandeling van een patiënt te weten dat hij strafbare feiten heeft begaan, dan valt dit onder het beroepsgeheim. Als arts heeft u geen aangifteplicht.

7 PATIËNT HEEFT LETSEL OPGELOPEN

Als u ingaat op een verzoek van de politie om feitelijke medische informatie te verschaffen over letsel (bijvoorbeeld na een auto-ongeluk of vechtpartij) gebruik dan het

Aanvraagformulier Medische Informatie (SDU 2010). U krijgt het formulier van de politie (of via de patiënt). Bij grootschalige ongevallen of rampen mag u met de uitdrukkelijke of veronderstelde toestemming namen van slachtoffers verstrekken aan politie of justitie teneinde familie of betrokken hulpdiensten te informeren over de verblijfplaats.

8 POLITIE/JUSTITIE BETREEDT PRAKTIJK/INSTELLING

De politie mag publieke ruimtes (ontvangsthal, wachtkamer, gang) vrij betreden. De politie mag ook andere ruimtes vrij betreden om hulp of bijstand te verlenen.

Voor opsporing mag de politie verpleegafdelingen of patiëntkamers alleen betreden:

- ▶ met toestemming van de patiënt of
- ▶ met machtiging van de (hulp) officier van justitie.

Het eerste geval betreft het horen van een patiënt als getuige. Voor het horen/aanhouden van een patiënt als verdachte is geen toestemming van de patiënt vereist. Hiervoor neemt de politie zo mogelijk eerst contact op met de arts/installing. De arts informeert de politie als er ernstige medische bezwaren bestaan tegen het horen/aanhouden van

een patiënt.

Het betreden van behandelkamers tijdens onderzoek of behandeling moet zoveel mogelijk worden vermeden en mag alleen met toestemming van patiënt en arts.

U kunt bijvoorbeeld bezwaar maken omdat onderzoek/behandeling wordt belemmerd of vanwege infectiegevaar.

9 INBESLAGNEMING

Opsporingsambtenaren mogen geen brieven, andere geschriften en tekstdragers (DVD's, CD's, USB-sticks) bij u in beslag nemen, zonder uw toestemming. U kunt toestemming geven als de patiënt ermee instemt of vanwege een conflict van plichten. Maar ook als de patiënt instemt, mag u toch besluiten om de gegevens niet te geven. Om te voorkomen dat het volledige medisch dossier in beslag wordt genomen, kunt u een samenvattende rapportage aan politie/justitie verstrekken, die door een onafhankelijk arts is opgemaakt. Het OM mag gegevens uit een intern meldingsstelsel opvragen vanwege een strafrechtelijk onderzoek, als de informatie niet op een andere minder belastende manier kan worden verkregen.

10 VERDOVENDE MIDDELEN

Als u tijdens onderzoek/behandeling van een patiënt verdovende middelen op of in zijn lichaam aantreft, draagt u deze zo spoedig mogelijk over aan de politie, zonder vermelding van personalia of medische gegevens van de patiënt.

Als behandelend arts verricht u geen taken in het kader van de opsporing.

U hoeft bijvoorbeeld niet voor justitiële doeleinden röntgenfoto's te maken van verdachte bolletjesslikkers.

11 WAPENS EN ANDERE GEVAARLIJKE VOORWERPEN

Het is onaanvaardbaar dat patiënten wapens bij zich dragen bij een bezoek aan u of van u. Wapens worden zo snel mogelijk overgedragen aan de politie. Hierbij worden geen personalia van de patiënt prijsgegeven, tenzij deze het wapen wilde gebruiken tegen de hulpverlening.

Andere gevaarlijke voorwerpen, zoals honkbalknuppels en zakmessen, worden in bewaring gegeven bij de receptie of beveiliging. Weigert de patiënt dat, dan mag hem de toegang tot de arts/installing worden ontzegd.

12 BEELD- EN GELUIDSOPNAMEN

Opnamen in het kader van behandeling staat u alleen af aan politie/justitie voor strafrechtelijk onderzoek:

- ▶ na uitdrukkelijke toestemming van de patiënt of zijn vertegenwoordiger of
- ▶ als sprake is van een conflict van plichten (zie 1.1).

Opnamen in het kader van beveiliging mag u afstaan aan politie/justitie voor strafrechtelijk onderzoek. De opnamen worden met medeweten van de betrokkenen gemaakt.

13 KINDERMISHANDELING EN VOLWASSENENGEWELD²

Dreigt er acuut gevaar voor de veiligheid of het leven van een kind of een volwassene, dan neemt de arts – naast een melding bij het AMK of de Raad voor de Kinderbescherming of SHG – onmiddellijk contact op met de politie. In overige gevallen mag bij (vermoeden van) kindermishandeling of volwassenengeweld het beroepsgeheim jegens politie of justitie alleen worden doorbroken indien en voorzover dit noodzakelijk is om

gevaar voor de veiligheid van het kind of volwassene af te wenden.

14 ARTS ALS GETUIGE

U dient gehoor te geven aan een oproep om te verschijnen in een gerechtelijk vooronderzoek of ter terechtzitting. Vervolgens mag u zich voor de rechter(-commissaris) beroepen op uw verschoningsrecht waardoor u geen getuigenverklaring hoeft af te leggen.

15 ARTS ALS VERDACHTE IN EEN STRAFZAAK

Als u zelf wordt verdacht van een strafbaar feit kunnen zich 'zeer uitzonderlijke omstandigheden' voordoen waarin het belang van de waarheidsvinding voorgaat op uw verschoningsrecht.

Dit is afhankelijk van:

- ▶ de aard en de ernst van het strafbare feit waarvan u wordt verdacht;
- ▶ de aard en de inhoud van het materiaal dat onder het verschoningsrecht valt;

² Zie KNMG-Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. Utrecht, maart 2012.

16 FORENSISCH ARTS

Als forensisch arts bent u soms behandelaar en soms opdrachtnemer. Uw beroepsgeheim is voor elke rol verschillend. In de rol van behandelaar geldt het beroepsgeheim in volle omvang. In de rol van medisch adviseur in opdracht van politie/justitie, geeft de forensisch arts antwoord op vooraf gestelde gerichte vragen. U verstrekt alleen relevante medische informatie en doet dat zo beperkt mogelijk.

- ▶ de mate waarin de betrokken belangen van de patiënten worden geschaad indien het verschoningsrecht wordt doorbroken. In sommige gevallen wordt voor het vorderen/verstrekken van informatie de toestemming van de patiënt verondersteld.

III Nota Bene...

- ▶ Bij telefonische verzoeken van politie/justitie: bel zo nodig terug ter verificatie.
- ▶ Verzoek politie/justitie om haar vragen gericht en schriftelijk te stellen.
- ▶ Benoem een contactpersoon als aanspreekpunt voor politie/justitie.
- ▶ Breng politie/justitie hiervan op de hoogte.
- ▶ De contactpersoon neemt contact op met de arts.
- ▶ De arts maakt zelf de belangenafweging omtrent het beroepsgeheim.

Voor meer informatie belt of mailt u met de Artseninfolijn van de KNMG: 030 - 28 23 322 of artseninfolijn@fed.knmg.nl. Voor KNMG-leden is dit een gratis service.

De volledige KNMG Handreiking Beroepsgeheim en politie/justitie vindt u op www.knmg.nl/beroepsgeheim.

knmg
voor verantwoorde
medische zorg

